

การจัดการและการคัดแยกขยะ

■ กองส่งเสริมบำรุงความรู้
กรมยุทธศึกษาทหารบก

ขยะ หรือมูลฝอยหรือของเสีย เป็นปัญหาใหญ่อันดับหนึ่งในสังคมปัจจุบัน กรุงเทพมหานครมีปริมาณขยะสูงถึง ๘.๕ พันตันต่อวัน หากคิดเฉลี่ยเป็นรายบุคคลแล้ว ๑ คน จะก่อให้เกิดขยะในปริมาณ ๐.๘ - ๑ กิโลกรัมต่อวัน ปริมาณขยะที่มากขึ้นนี้เองส่งผลให้มีขยะตกค้างเป็นจำนวนมากในแต่ละวัน ส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและสภาพความเป็นอยู่ในสังคมมากมาย กองทัพบกได้เล็งเห็นถึงความสำคัญของปัญหาที่เกิดจากการสะสมของขยะจำนวนมากและประโยชน์ของการจัดการขยะเพื่อลดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและภัยอันตรายต่อชุมชนที่เกิดจากการสะสมของขยะ จึงได้กำหนดเป็นแนวนโยบายเรื่อง **“การจัดการขยะภายในพื้นที่ส่วนราชการของกองทัพบก”** กรมยุทธศึกษาทหารบกเป็น นขต.ของกองทัพบกและมีที่ตั้งอยู่ในเขตกรุงเทพมหานคร จึงได้กำหนดแนวทางปฏิบัติเพื่อให้สอดคล้องกับนโยบายดังกล่าว โดยกำหนดเป็นวาระเรื่อง **“การจัดการขยะภายในบริเวณกรมยุทธศึกษาทหารบก”** เพื่อรณรงค์

ให้กำลังพลทุกคนและครอบครัว สามารถดำเนินการคัดแยกขยะจากสำนักงานและกองต่าง ๆ เป็นประเภทขยะที่ไม่สามารถนำกลับมาใช้ใหม่, ขยะที่สามารถนำกลับมาใช้ใหม่หรือรีไซเคิลได้และขยะสารมีพิษ แล้วนำไปทิ้งตามจุดทิ้งขยะที่กำหนด มีการจัดหาถังขยะโดยแยกสีของถังขยะและพิมพ์ตัวอักษรเป็นขยะเปียก ขยะแห้งและขยะมีพิษติดไว้ข้างถังอย่างชัดเจน ได้แก่ **ถังสีเขียว**

เป็นขยะเปียก, ถังสีน้ำเงินเป็นขยะแห้งหรือรีไซเคิล และถังสีแดงเป็นขยะมีพิษ ได้เนนย้าให้ผู้พักอาศัยทุกห้องดำเนินการแยกขยะก่อนทิ้ง มีการเก็บและกำจัดขยะส่วนรวมโดยนำขยะไปทิ้งเป็นประจำอย่าสะสมไว้นาน รวมทั้งทำความสะอาดถังขยะและที่พักขยะอยู่เสมอ เพื่อให้กำลังพลสามารถจัดการและคัดแยกขยะอย่างถูกวิธีนำขยะที่นำมาใช้ใหม่หรือรีไซเคิลได้สะดวก และเกิดประโยชน์มากมายต่อชุมชนและสิ่งแวดล้อม ดังนั้น **“กองส่งเสริมบำรุงความรู้ กรมยุทธศึกษาทหารบก”** จึงขอเสนอบทความเรื่อง **“การจัดการและการคัดแยกขยะ”** โดยค้นคว้าจากแหล่งความรู้ที่หลากหลายเพื่อเพิ่มความรู้ความเข้าใจในการดำเนินการจัดการขยะ การคัดแยกขยะและตระหนักถึงภัยอันตรายที่เกิดขึ้นจากขยะเป็นจำนวนมากมานำเสนอให้ท่านผู้อ่านได้รับทราบกันค่ะ

สาเหตุที่ทำให้เกิดปัญหาขยะมูลฝอย

๑. ความมั่งง่ายและขาดความสำนึกถึงผลเสียที่จะเกิดขึ้น เป็นสาเหตุที่พบบ่อยมาก ซึ่งจะเห็นได้จากการทิ้งขยะลงตามพื้นหรือแหล่งน้ำ โดยไม่ทิ้งลงในถังรองรับที่จัดไว้ให้

๒. การผลิตหรือใช้สิ่งของมากเกินไปจนเกินความจำเป็น เช่นการผลิตสินค้าที่มีกระดาษหรือพลาสติกหุ้มหลายชั้นและการซื้อสินค้าโดยห่อแยกหรือใส่ถุงพลาสติกหลายถุง ทำให้มีปริมาณขยะมาก

๓. การเก็บและทำลายหรือนำขยะไปใช้ประโยชน์ไม่มีประสิทธิภาพ จึงมีขยะตกค้างกองหมักหมมและส่งกลิ่นเหม็นไปทั่วบริเวณจนก่อปัญหามลพิษให้กับ

สิ่งแวดล้อม

ผลเสียที่เกิดจากขยะมูลฝอย

ปริมาณขยะที่เกิดขึ้นมากมายส่งผลให้มีขยะตกค้างเป็นจำนวนมากในแต่ละวัน เพราะสาเหตุจากการเพิ่มของประชากร การขยายตัวทางเศรษฐกิจและทางอุตสาหกรรม นับเป็นปัญหาสำคัญของชุมชนซึ่งต้องจัดการและแก้ไขปริมาณกากของเสียและสารอันตราย ได้แก่ขยะมูลฝอย สิ่งปฏิกูลและสารพิษที่ปนเปื้อนอยู่ในแหล่งน้ำ ดินและอากาศตลอดจนบางส่วนตกค้างอยู่ในอาหาร ส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและสภาพความเป็นอยู่ในสังคมมากมายทั้งทางตรงและทางอ้อม ได้แก่

- สถานที่สกปรก เสียทัศนียภาพ ส่งกลิ่นเหม็นรบกวน

- เป็นแหล่งเพาะพันธุ์สัตว์และพาหะนำโรคต่าง ๆ เช่น หนู แมลงสาบ แมลงวัน ทั้งยังเป็นแหล่งแพร่เชื้อโรคโดยตรง เช่น อหิวาตกโรค อูจจาระร่วง บิด โรคผิวหนัง โรคทางเดินหายใจ เป็นต้น

- ทำให้เกิดการปนเปื้อนของสารพิษ เช่น ตะกั่วปรอท

- ทำให้แหล่งน้ำเน่าเสียเป็นอันตรายต่อผู้ใช้น้ำและสิ่งมีชีวิตที่อาศัยอยู่ในแหล่งน้ำ

- ท่อระบายน้ำอุดตัน อันเป็นสาเหตุของปัญหาน้ำท่วม

- เป็นแหล่งกำเนิดมลพิษทางอากาศ เช่น ฝุ่นละออง ก๊าซพิษต่าง ๆ

- ขยะบางชนิดไม่ย่อยสลายและกำจัดได้ยาก เช่น โฟม พลาสติก ทำให้ตกค้างสู่สิ่งแวดล้อม

ผลกระทบต่อสุขภาพอันเกิดจากขยะพิษประเภทต่าง ๆ

ประเภทของสาร	ผลิตภัณฑ์ที่พบ	ผลกระทบต่อสุขภาพ
๑. สารปรอท	หลอดฟลูออเรสเซนต์ หลอดนีออน กระจกส่องหน้า	ปวดศีรษะ ง่วงนอน อ่อนเพลีย ซีมิเซา อารมณ์แปรปรวน ใจไม่สงบ ประสาทหลอน สมองสับสน สมองอึกเสบ
๒. สารตะกั่ว	แบตเตอรี่รถยนต์ ยาฆ่าแมลง ยาปราบศัตรูพืช ตะกอนสี หมึกพิมพ์ ฯลฯ	ปวดศีรษะ อ่อนเพลีย ซีด ปวดหลัง ปวดเมื่อยกล้ามเนื้อมีอาการทางสมอง ความจำเสื่อม ชักกระตุก หดสติ
๓. สารแมงกานีส	ถ่านไฟฉาย ตะกอนสี เครื่องเคลือบดินเผา	ปวดศีรษะ ง่วงนอน ใจไม่สงบ ประสาทหลอน ตะคริวที่แขน ขา สมองสับสน สมองอึกเสบ
๔. สารแคดเมียม	ถ่านนาฬิกาควอทซ์	ทำให้เกิดโรคอิต-อิต ปวดในกระดูก
๕. สารฟอสฟอรัส	ยาเบื่อหนู	เหงื่ออกบวม เยื่อปากอักเสบ
๖. สารเคมี ประเภทอื่น ๆ	สเปรย์ ยาฆ่าแมลง ยาทาเล็บ ยาล้างเล็บ ยาฆ่าแมลง ยารักษาโรค ยากำจัดวัชพืช	เกิดการระคายเคืองต่อผิวหนัง และเยื่อทางเดินหายใจ ปวดศีรษะ หายใจขัด เป็นลม ฯลฯ

แหล่งกำเนิดขยะมูลฝอย

ประเภทของขยะ

กรุงเทพมหานครแบ่งออกเป็น ๓ ประเภทได้แก่

๑. ขยะเศษอาหาร เศษผัก ผลไม้ กระดาษทิชชู เศษขยะจากพื้น หรือที่แต่เดิม กทม.เรียกขยะเปียก

๒. ขยะรีไซเคิลหรือขยะที่ยังใช้ได้หรือแต่เดิมเรียกขยะแห้ง เช่น แก้ว กระดาษ พลาสติก โลหะ ฯลฯ ซึ่งเราสามารถเลือกวัสดุที่ยังมีประโยชน์กลับมาใช้ใหม่ได้อีก

๓. ขยะที่มีพิษอันตราย ได้แก่ หลอดไฟ แบตเตอรี่รถยนต์ ถ่านไฟฉายที่หมดอายุ กระป๋อง ยาฆ่าแมลง น้ำยาทำความสะอาด สุขภัณฑ์ ยารักษาโรคที่เสื่อมคุณภาพ ภาชนะใส่น้ำมันเครื่องและน้ำมัน เบรก ฯลฯ

สาเหตุที่เราทุกคนควรช่วยกัน แยกขยะ

การแยกขยะก่อให้เกิดผลประโยชน์อย่างมหาศาลต่อไปนี้

๑. สามารถลดปริมาณขยะลงได้ เพราะเมื่อแยกวัสดุที่มีประโยชน์ออกไปเช่น แก้ว กระดาษ โลหะ ฯลฯ ก็จะเหลือปริมาณขยะจริงที่จะต้องกำจัดหรือทำลายน้อยลง

๒. สามารถประหยัดงบประมาณลงได้ เพราะในเมื่อเหลือปริมาณขยะจริงที่จะต้องกำจัดหรือทำลายน้อยลงจึงใช้งบประมาณน้อยลงในการเก็บขนและกำจัดหรือทำลายขยะ เช่น ซื้อถังขยะให้น้อยลง มีคนงานจำนวนน้อยลงเงินจ้างในการกำจัดและทำลายขยะน้อยลงงบประมาณก็สามารถเหลือนำไปพัฒนาด้านอื่นได้

๓. สามารถใช้วัสดุหมุน ต้องใช้พลังงานในการขุดค้นเช่น เวียนกลับมาใช้ใหม่เรียกว่า รีไซเคิล ในการผลิตอุปกรณ์ที่เป็นพลาสติก (Recycle) เช่น แก้ว กระดาษ โลหะ แทนที่จะต้องซื้อเม็ดพลาสติกใหม่ ก็ใช้พลาสติกที่ผ่านการใช้แล้วนำมา

๔. สามารถสงวนทรัพยากร หลอมใหม่ ธรรมชาติและประหยัดพลังงาน ๕. สามารถช่วยให้สิ่งแวดล้อม เพราะนอกจากจะลดการใช้วัสดุ ดีขึ้น เมื่อขยะน้อยลงสิ่งแวดล้อมที่เป็นทรัพยากรธรรมชาติแล้ว ยังไม่ ก็จะทำให้สิ่งแวดล้อมสะอาดปลอดภัยต่อสุขภาพ

ตัวอย่างถังขยะชนิดต่าง ๆ

- สีเขียวสำหรับขยะทั่วไปหรือขยะเปียก
- สีเหลืองสำหรับขยะแห้งหรือขยะรีไซเคิล
- สีแดงสำหรับขยะมีพิษอันตราย

ตัวอย่างถุงใส่ขยะชนิดต่าง ๆ

ถุงสีดำ

ถุงสีขาว

ถุงสีเทา

- ถุงสีดำสำหรับขยะทั่วไปหรือขยะเปียก
- ถุงสีขาวสำหรับขยะแห้งหรือขยะรีไซเคิล
- ถุงสีเทาสำหรับขยะมีพิษอันตราย

แนวทางการลดขยะมูลฝอย

การกำจัดขยะมูลฝอย เป็น สิ่งสำคัญที่ควรได้รับการส่งเสริมให้ มากกว่าที่เป็นอยู่ในปัจจุบันคือการ ลดปริมาณขยะ ซึ่งมีแผนหรือแนวคิด 7 R

R.1 (Reduce) เป็นการลด ปริมาณขยะมูลฝอยที่เกิดขึ้น เช่น ใช้ ตะกร้าใส่ของแทนถุงพลาสติก เลือกใช้ สินค้าที่บรรจุในบรรจุภัณฑ์ขนาดใหญ่ แทนบรรจุภัณฑ์ที่มีขนาดเล็ก

R.2 (Reuse) นำขยะมูลฝอย เศษวัสดุมาใช้ใหม่หรือเป็นการใช้ซ้ำ เช่น ขวดน้ำหวานนำมาบรรจุน้ำดื่ม ขวดกาแฟที่หมดแล้วนำมาใส่น้ำตาล

R.3 (Repair) การนำมาแก้ไข นำวัสดุอุปกรณ์ที่ชำรุดเสียหายมา ซ่อมแซมใช้ใหม่เช่น เก้าอี้

R.4 (Recycle) การหมุนเวียน กลับมาใช้ นำขยะมาแปรรูปหรือ เปลี่ยนสภาพจากเดิมแล้วนำมา ใช้ใหม่ เช่น พลาสติก กระดาษ ขวด

โลหะต่าง ๆ ฯลฯ นำมาหลอมใหม่

R.5 (Reject) การหลีกเลี่ยง การใช้วัสดุที่ทำลายยาก หรือวัสดุ ที่ใช้ครั้งเดียวทิ้ง เช่น โฟม

R.6 (Refill) การเลือกใช้ สินค้าชนิดเติมซึ่งใช้บรรจุภัณฑ์ น้อยชิ้นกว่า ขยะก็น้อยกว่าด้วย

R.7 (Return) การใช้สินค้า ที่สามารถส่งคืนบรรจุภัณฑ์กลับสู่ ผู้ผลิตได้ เช่น ขวดเครื่องดื่มประเภท ต่าง ๆ ♦

แหล่งที่มาของข้อมูล

- <http://www.bu.ac.th/hotnews/iso/isomain 3. html>
- <http://www.crma.ac.th/medept/komi/komibun.htm>
- www.lpn.co.th/th/press/viewitem.aspx?nid=9

